

Sadržaj

Šta je IPA?.....	2
Koja je razlika između IPA I i IPA II?	2
Koji su sektori uključeni u IPA II?	3
Koliko je sredstava BiH imala na raspolaganju kroz IPA II?.....	3
Ko može biti korisnik IPA?	3
Ko je zadužen za programiranje sredstava iz IPA-e?	4
Šta su IPA programi prekogranične saradnje?.....	4
U koliko IPA programa prekogranične saradnje učestvuje BiH?.....	4
Na koji način se može aplicirati na projekte u okviru programa prekogranične saradnje?.....	5
Koje konkretne koristi od IPA-e imaju građani?	5

Šta je IPA?

Od 2007. godine Evropska unija definiše novu generaciju pretpristupne pomoći namijenjenu zemljama sa perspektivom članstva u EU. Instrument pretpristupne pomoći (IPA) je program bespovratne finansijske podrške EU s ciljem podrške zemljama korisnicama u usvajanju i provođenju političkih, pravnih, administrativnih, institucionalnih, ekonomskih i društvenih reformi. Ove reforme je potrebno provesti kako bi se postigla usklađenost sa vrijednostima Evropske unije te postepeno usvojile politike, pravila, prakse i standardi potrebni za dostizanje punopravnog članstva u EU. Za period 2014 - 2020. važeći je instrument IPA II, a u pripremi je instrument IPA III za period 2021 - 2027.

Koja je razlika između IPA I i IPA II?

U okviru prijašnjeg Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), koji se odnosio na budžetski period Evropske unije 2007 - 2013, Bosna i Hercegovina kao zemlja potencijalna kandidatkinja za članstvo u EU koristila je sredstva u okviru prve dvije IPA komponente: Komponenta I (Pomoć u tranziciji i izgradnji institucija) i Komponenta II (Prekogranična saradnja). Ostale tri komponente (Regionalni razvoj, Razvoj ljudskih kapaciteta i Ruralni razvoj) su bile dostupne isključivo zemljama sa kandidatskim statusom.

Uredbom o uspostavi instrumenta IPA II za budžetski period 2014 - 2020. ukida se podjela na prijašnjih pet komponenti, a uvode se područja politika u okviru kojih se provode različite intervencije. Finansijska pomoć je ovog puta dostupna u svim područjima politika, bez obzira da li zemlja ima status kandidata ili potencijalnog kandidata.

Područja politika su prema novoj Uredbi podijeljena na:

- (a) reforme tokom pripreme za članstvo u Uniji i sa njima povezana izgradnja institucija i kapaciteta
- (b) društveno-privredni i regionalni razvoj
- (c) zapošljavanje, socijalne politike, obrazovanje, promicanje ravnopravnosti polova i razvoj ljudskih potencijala
- (d) poljoprivredni i ruralni razvoj
- (e) regionalna i teritorijalna saradnja

Važna novina koja je uvedena za korištenje IPA II je tzv. sektorski pristup koji podrazumijeva postojanje sektorskih strategija u državi korisnici za cijelu teritoriju države korisnice, tj. sektorskih cjelodržavnih strateških dokumenata te je s tim vezano učestvovanje u pojedinim područjima IPA II.

Sektorskim pristupom promovišu se strukturalne reforme koje će pomoći u transformaciji određenog sektora i njegovom usklađivanju s EU standardima.

Koji su sektori uključeni u IPA II?

Sektori koji su uključeni u IPA II za dobivanje podrške su: Demokratija i dobra uprava, Pravda i osnovna prava, Unutrašnji poslovi, Konkurentnost i inovacije, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike te Promet, Okoliš i klimatske promjene, Poljoprivreda i ruralni razvoj i Energija koji su naknadno uključeni, a nakon usvajanja cjelodržavnih sektorskih strategija.

Koliko je sredstava BiH imala na raspolaganju kroz IPA II?

U okviru IPA II, za Bosnu i Hercegovinu su u period 2014-2020. alocirana sredstva od oko 552 miliona eura i to:¹

- Demokratija i dobra uprava - 106.6 miliona EURA
- Pravda i osnovna prava - 116.6 miliona EURA
- Okoliš, klimatske promjene i energija - 114.2 miliona EURA
- Promet - 41.7 miliona EURA
- Konkurentnost i inovacije, Poljoprivreda i ruralni razvoj- 99.4 miliona EURA
- Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike - 73.8 miliona EURA

Ko može biti korisnik IPA?

Temeljna namjena sredstava IPA je pomoć BiH pri ispunjavanju uslova za članstvo u EU, primarno jačanjem institucija. Stoga su glavni korisnici IPA sredstava institucije. Osim institucija korisnici sredstava IPA mogu biti i preduzetnici, organizacije civilnog društva, akademska zajednica, razvojne agencije, jedinice lokalne samouprave, poljoprivrednici/poljoprivredna gospodarstva.

¹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/bosnia-herzegovina_en

Ko je zadužen za programiranje sredstava iz IPA-e?

BiH je uspostavila funkciju Državnog IPA koordinatora (DIPAK) koju obavlja direktor Direkcije za evropske integracije. DIPAK-u su, prema Okvirnom sporazumu za IPA II, propisane odgovornosti i posebna uloga "glavnog partnera Evropskoj komisiji za sveukupni postupak strateškog planiranja, koordinacije programiranja, nadziranja provedbe, procjene i izvještavanja o pomoći IPA II“.

DIPAK organizuje procese planiranja i programiranja posebnih paketa pomoći za BiH u kojima učestvuju sve relevantne institucije u BiH, a obavljaju se posebne konsultacije sa civilnim društvom i donatorskom zajednicom. BiH je isprogramirala sva raspoloživa sredstva iz IPA II za BiH. Potpisani su svi finansijski sporazumi s Evropskom komisijom, osim sporazuma za paket IPA 2020 čija je procedura u toku. Potpisivanjem ovih sporazuma isprogramirana finansijska sredstva postaju operativna te Delegacija EU u BiH provodi dalje procedure realizacije tendera, ugovaranja, praćenja realizacije uz isplate angažovanim ekspertima, odnosno organizacijama ili firmama koje su potpisale ugovor za realizaciju projekata.

Posljednje podatke o ugovorenim i iskorištenim sredstvima iz IPA-e alociranih Bosni i Hercegovini možete naći na:

http://www.dei.gov.ba/dei/media_servis/vijesti/default.aspx?id=22687&langTag=bs-BA

Šta su IPA programi prekogranične saradnje?

Programi prekogranične saradnje su instrument Evropske unije za pružanje podrške saradnji institucija u pograničnim oblastima susjednih država. Programi predstavljaju finansijsku podršku saradnji pograničnih teritorija susjednih država (prekogranična saradnja) ili saradnji dijelova ili cijelih država (transnacionalna saradnja), s ciljem promovisanja dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomskog razvoja kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative.

U koliko IPA programa prekogranične saradnje učestvuje BiH?

U okviru IPA II (2014-2020.) BiH učestvuje u tri programa prekogranične te još tri programa transnacionalne saradnje.

1. Program prekogranične saradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora
2. Program prekogranične saradnje BiH – Crna Gora

3. Program prekogranične saradnje Srbija - BiH
4. Jadransko-jonski program transnacionalne saradnje (Interreg ADRION)
5. Dunavski transnacionalni program (Interreg Danube)
6. Mediteranski programa transnacionalne saradnje (Interreg MED)

Na koji način se može aplicirati na projekte u okviru programa prekogranične saradnje?

Ovi programi se implementiraju uglavnom putem javnih poziva za podnošenje projektnih prijedloga koji se periodično objavljuju. Postoji i mogućnost finansiranja posebnih strateških projekata izvan javnih poziva, ukoliko se zemlje učesnice usaglase i ukoliko je takav projekt identifikovan već u programskom dokumentu.

Finansiraju se isključivo neprofitne aktivnosti u programskom području, a prihvatljivi aplikanti su uglavnom neprofitne pravne osobe, npr. javne institucije na svim nivoima, općine, javna preduzeća (ali ne ona koja imaju komercijalni i/ili industrijski karakter), obrazovne ustanove, instituti, turističke zajednice, NVO-i, udruge građana, poslovna udruženja, privredne komore, agencije za razvoj MSP itd.

Koje konkretne koristi od IPA-e imaju građani?

Kada se sredstvima IPA-e sufinansiraju infrastrukturni projekti, poput izgradnje ceste, rekonstrukcije željezničke pruge, izgradnje deponija za odgovorno upravljanje otpadom, sakupljača oborinskih i kanalizacionih voda, popravki mostova ili obnove spomenika kulture, direktna korist za građane je očita. Vještine, znanja ili alati koje institucije dobiju posredstvom IPA projekata u konačnici dovode do pružanja bolje i brže usluge građanima.